

ชื่อวิทยานิพนธ์ : ศึกษากระบวนการเยียวยาจิตใจจิตวิญญาณของกลุ่มพระภิกษุอาวาสาคิลานธรรม
ที่คณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช

ผู้วิจัย : ชลธร ถาวรภกร

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาชีวิตและความตาย)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: พระครูสังฆรักษ์เอกภัทร อภินโนโท, ผศ.ดร., พธ.บ. (การสอนสังคม), พธ.บ.
(ภาษาอังกฤษ), M.A. (Clinical Psychology), Ph.D. (Psychology)

: ผศ. สาระ มุขดี กศ.บ. (พยาบาลศึกษา), ศศ.ม. (จิตวิทยาการปรึกษา)

วันสำเร็จการศึกษา : ๑๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๘

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการเยียวยาจิตใจจิตวิญญาณของผู้ป่วยโดยกลุ่มพระภิกษุอาวาสาคิลานธรรมที่มาปฏิบัติงานเยียวผู้ป่วย ณ คณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช ได้ดำเนินการวิจัยโดยการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structured In-depth Interview) จากกลุ่มตัวอย่างพระภิกษุอาวาสาคิลานธรรมที่มาปฏิบัติงานเยียวผู้ป่วย ณ คณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช จำนวน ๕ รูป และมีการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) ของพระภิกษุอาวาสาคิลานธรรม จำนวน ๕ รูป เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง จากนั้นใช้สถิติเชิงพรรณนาโดยนำเสนอเป็นภาพรวมของการบรรยายเชิงพรรณนา ระยะเวลาในงานวิจัยตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ จนถึงเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๕๘

ผลการวิจัยพบว่า ขั้นตอนของกระบวนการเยียวยาผู้ป่วยทางมิติจิตวิญญาณโดยกลุ่มพระภิกษุอาวาสาคิลานธรรม มีดังนี้ คือ ๑) ปลุกศรัทธา (บนพื้นฐานความวางใจ) เป็นสิ่งสำคัญเบื้องต้นที่นำมาใช้ในกระบวนการเยียวยาจิตใจของผู้ป่วย เสมือนเป็นบันไดขั้นแรกในการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ๒) ค้นหาความทุกข์ เป็นการค้นหาความในใจของผู้ป่วย ว่ามีอะไรที่เป็นปมปัญหาชีวิตของผู้ป่วยซึ่งเป็นสภาวะความบีบคั้นในจิตใจที่ทนได้ยาก ย่อมส่งผลกระทบต่อสภาพร่างกายที่เจ็บป่วยอยู่ก่อนแล้ว ๓) สร้างแนวทางสู่ความสุข เป็นการชวนระบายความบีบคั้นอยู่ในจิตใจขณะนั้นออกมา มีส่วนช่วยให้ผู้ป่วยเกิดความผ่อนคลาย โปร่งโล่งสบาย แม้เพียงชั่วขณะหนึ่ง โดยช่วยให้ผู้ป่วยได้อยู่กับปัจจุบันอย่างมีสติ มีเวลาคิด และเตรียมความพร้อมที่จะเผชิญปัญหาต่อไป ผู้ป่วยบางรายอาจแก้ปัญหาของตนเองได้ด้วยตนเองซึ่งขึ้นกับปัญญาของแต่ละคน ๔) ดับทุกข์ด้วยอริยสัจ ๔ (จัดการความทุกข์) การที่ผู้ป่วยจะเห็นทุกข์ของตนเองได้ ส่วนมากเกิดจากพระผู้เยียวชวนให้ผู้ป่วยได้ระบายความทุกข์ก่อนเพื่อให้ผู้ป่วยได้มีสติอยู่กับปัจจุบัน แล้วพระคุณเจ้านำหลักอริยสัจ ๔ มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะกับผู้ป่วยในแต่ละราย เพื่อช่วยให้ผู้ป่วยสามารถมองเห็นทางออกของปัญหาได้ด้วยตนเอง ๕) เสริมบารมีด้วยปัญญา มีการนำหลักพุทธธรรมมาช่วยในการเยียวยาด้วยหลักอริยสัจ ๔ จะเป็นภาพใหญ่ที่

คลุมอยู่ โดยมีข้อปฏิบัติในการดับทุกข์คือ มรรค ซึ่งก็คือไตรสิกขา หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า โพชฌงค์ ๗ เป็นธรรมที่ใช้จัดการทุกข์ นอกจากนี้ยังมีไตรลักษณ์ เป็นสัจธรรมที่ชี้ให้เห็นทุกข์ โดยทั้งนี้ ผู้เฝ้ายาต้องมีพรหมวิหาร ๔ เป็นหลักธรรมประจำตัว ๖) วางอุเบกขา ผู้ป่วยในระยะสุดท้ายหากได้รับการเฝ้ายาทางด้านจิตใจอย่างถูกต้อง จะช่วยให้ผู้ป่วยสามารถยอมรับสภาพที่เป็นจริงของตนเองได้ รู้จักปล่อยวาง และลาจากไปด้วยอาการสงบ รวมทั้งช่วยให้ญาติผู้สูญเสียเกิดการยอมรับและเข้าใจธรรมชาติของชีวิตได้มากขึ้น